

Pondelok 2. 11. 2015 Ako sa vychovávajú deti v Číne

Každá kultúra má svoje odlišnosti. Nedávno sme sa s učiteľkou čínštiny zahĺbili do zaujímavého rozhovoru. Vysvetlila mi svoje neistoty a strach. S priateľom sú spolu 6 mesiacov. Nie je to prvý a preto má s kým porovnávať. Ako každý človek má svoje muchy. Carrie rozmýšľa nad tým, či je to ten správny. Nepáči sa jej, že sa vie rýchlo rozčúliť, byť hrubý a snaží sa ju kontrolovať. Nemajú rovnaký názor na šetrenie a mýňanie peňazí. Po 5 mesiacoch nastal čas, aby bola predstavená jeho rodine, čo býva 1500 km odtiaľto. Strávila u nich 10 dní. Poradila som jej, nech si všíma, ako sa správa otec k matke a z toho si mohla vyvodit', ako sa bude správať budúci manžel k nej. Mala otvorené oči a uši.

Zistila, že priateľ má výbušnú povahu po otcovi. Ktorý, ale nie je chladná skala. Síce nepracuje, no, doma nezaháľa. Napríklad, varí iba on a denno-denne nosí obed manželke do práce. Po návrate zvažuje, čo ďalej. Vzťahy v Číne netrvajú pred svadbou dlho. Ako náhle nastane predstavenie rodičom, je už len krok k stretnutiu rodičov samých a potom nasleduje svadba.

Cieľom spoločného života je mať potomka. Ak sa nepodari do 2 rokov otehotnieť, rozvod je takmer nevyhnutný. Preto aj priateľov otec obom poradil, aby sa najprv pokúsili mať dieťa. Ak sa nezadaria, netreba chystať svadbu a iba sa rozídu. Uf. Carrie to vrela s chladnou hlavou. Vôbec jej to neprišlo zvláštne. Trochu ju síce mrzelo, že by ju potom opustil, no, povedala, že by si našla niekoho iného, s kým by mala rodinu, lebo dobre pozná svoje telo a vie, že ostane tehotná rýchlo.

„Vieš, ale neviem, či chcem, aby moje dieťa vychovávali jeho rodičia,“ rozmýšľala nahlas.

„Ako to?“ Nedalo mi.

„No, vieš, u nás vychovávajú deti starí rodičia. Väčšinou tí, čo sú bližšie. Moji sú hore pri ruských hraniciach, preto je to málo pravdepodobné.“

„Aha. A kedy sa dieťa dá starým rodičom? A ako často ho vidíš?“ Zaujímalo ma.

„Hneď ako sa narodí. Odvezie sa tam. Priateľov otec nepracuje, takže by ho vychovával on. A videla by som ho 1-2 krát v roku, keď by sme ich šli navštíviť. Potomok ide späť k rodičom v dobe, keď má nastúpiť do škôlky, to je po dosiahnutí 3 rokov.“ Vecne dodala.

Skoro mi padla sánka. Vysvetlila mi ešte aj to, že dnešní mladí sa menia. Nepáči sa im stará výchova, zvyky, spôsob kŕmenia detí a podobne. Preto zvažuje, či chce, aby jej dieťa vychovával svokor, čo je silný fajčiari a má výbušnú povahu. Na materskej však ostať nemôže. To je privilegium bohatej vrstvy, kde žena nemusí pracovať vôbec. Aby rodina prežila, musia pracovať obaja. Štátna podpora neexistuje. Synove deti majú prednosť pred dcérinými deťmi – takže v prípade, že sú súrodenci, starý rodič ide automaticky synovému dieťaťu, čo má prednosť. Ak nemôžu rodičia, treba zaobstarať AI. Nevýhoda je, že jej treba platiť, rodičom nie.

Prišlo mi jej ľúto. Vrela, že by s babätkom aj ostala doma, ale priateľ by to nedovolil. Musí ísť zarábať.

Tato maká, aj za nás všetkých. V práci je to husté. Mnoho aktivít, teda takmer všetky, už boli posunuté do Číny. V práci sa striedajú ľudia z Francúzska aj Nemecka. Niektorí iba na pár týždňov, iní aj na rok. Tí vyhovujú tatovi najviac, lebo nemusí neustále niekoho zaučať. Od januára by postupne mali ľudia odchádzať naspäť a v druhej polke budúceho roku budú zvyšní tu skôr supportovať a odstraňovať zistené chyby. Slavi vraví, že to potom bude zase iný stres. Verím však, že menší. Vidieť ho tak vyšťaveného nie je jednoduché. Začiatok októbra bol ťažký, mala som pocit, že dosiahol najspodnejšie dno znechutenia

a frustrácie z nemožnosti zmeniť veci a ľudí. Vôbec som uvažovala, že či to všetko stojí za to. Ešte fajn, že každý deň behá a ztrasie zo seba aspoň časť problémov.

Pondelok 9.11. 2015 Hong Kong

Tato bol pripravený na beh. Dokonca aj nové tenisky zo Štátov prišli 1 deň pred odchodom do Hong Kongu a mal čas ich ísť raz vyskúšať. Ja som sa na cestu tešila tiež. Toľko som toho počula...a realita bola nie až tak nádherná. Áno, Hong Kong – hlavné mesto je mrakodrap na mrakodrape. Hornaté ostrovy nedovoľujú mať veľa priestoru okolo. Uličky sú úzke a človek sa namaká do kopcov. Pomimo hlavnej časti sú domy nižšie a ošarpanejšie. Ako v Číne. Všade je veľa reštaurácií, kaviarní a svetových značiek – či už áut, alebo hondier, či kozmetiky. Chápem, že expati sa tam radi pohybujú. Od nás z SLA chodia frantíci najmä kvôli jedlu a nákupom. Čo sa dá robiť, keď človek nemá deti. Absolvovať však 4-5 hodín jednu cestu kvôli tomu, aby som sa dobre najedla by sa mi nechcelo.

V sobotu sme si pozreli Peak – miesto s výhľadom na mesto a ostrov naproti. Bolo príjemne. Do 30 stupňov. Všade veľa ľudí. Najedli sme sa v pizzerii s vysokohorskou prirážkou, ale brušká boli spokojné. V noci sa Gwen potrápila so zubami a mnoho toho nenaspala. Chudák Slavi sa musel presťahovať k Arliemu na gauč a spolu vízgali

až do rána, kedy musel o 5 vstávať. Čakali sme ho s očakávaním. Skončil 9.. Spokojný i nespokojný. Pre nás bol víťaz, hlavne po noci, čo sa veľmi nevyspal. Ale nevádi. V decembri chce skúsiť znovu, aby sa dostal do prvej päťky.

Zvyšok dňa sme strávili na pláži Stanley. Horúce slnko, všade okolo zelené kopce, cítila som sa ako na nejakom ostrove. Samozrejme, že s nami chodil všade plyšový zajac – maskot – Pitchoune. Dostali sme ho na víkend aj s taškou, kde mala Pičuň, ako ju volal tato, mrkvu a zošit, kam potom nalepíme fotky a napíšeme komentáre, čo sme s ňou robili. Videla som, ako tato sem-tam napol sánku, hlavne, keď musel 100x skladať a rozkladať príviesny vozík a nakladať ho so všetkými vecami do taxíku.

Pred odchodom do prístavu sme zažili ulice plné Filipínskych a Indonézskejších žien. Prichádzajú do Hong Kongu pracovať ako domáce a opatrovatelky. Ich počet sa odhaduje na 200 000. V bohatom meste zarobia omnoho viac, ako je jedno, že sú často vysokoškolsky vzdelané. Hong Kongské právo im zaručuje, že po 6-dňovom pracovnom týždni, kedy pracujú 24-hodín denne, musia mať nepretržitých 12 hodín voľna. Stretávajú sa na uliciach, kde na rozložených kartónových krabiciach jedia, spávajú, alebo hrajú spoločenské hry a trkocú. Niektoré prišli na pár mesiacov, iné takto zabezpečujú svoju rodinu už 20 rokov.

Zo zákona musia dostať minimálny plat 600 US dolárov. Domov chodia 1-2 krát v roku, aj v prípade, že ich doma čakajú malé deti. Krutá realita.

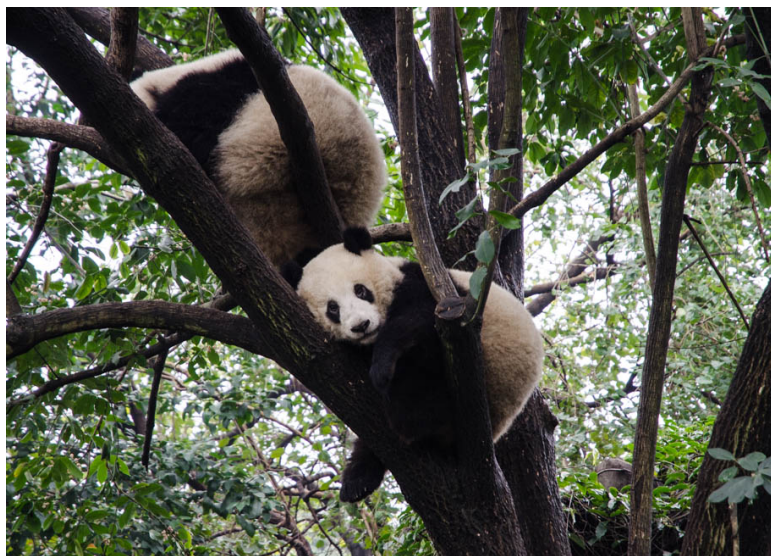
Inak sa i podarilo spojať Taobao. Trvalo to 3 týždne a už som ani nemala chuť niekoho otravovať. Oplatilo sa však čakať a prejsť všetkou internetovou administratívou a tento týždeň mi prišli prvé zásielky. Vlastne druhé. Prvé sa všetky vrátili, pretože som si ich do 2 dní nevyzdvihla v Quintou. Omylom v mojich údajoch chýbala jedna 0 v mobilnom čísle. Teraz si hrdo chodím preberať veci pod čínskym menom Susan. Keď mi ho Carrie vytvárala, nepovedala, čo znamená. Su – sovietsky, san – tri. Takže chodím ako sovietska trojka. Ale, podarilo sa mi tak kúpiť nemecké mlieko HIPPIE pre Gwen.

Malý okruh Čínou 13.-21. 11 .2015

Sobota - 2. deň - Pandy

Včeraššia cesta prebehla podľa Murphyho zákonov. Najprv sme stáli hodinu v zápche v Cantone a na letisko sme prišli po 4 hodinách v aute. Potom sme hneď stratili Gwenin cumel', čo pri tlačiacich sa zuboch je horšie ako zlé. A nakoniec nás nechali stáť 2 hodiny na odletovej rampe v plnom lietadle. S Gwen som sa musela zavrieť na záchod, aby nás Číňanci nezjedli. Do studenej izby na hotel v Chengdu sme prišli o 3.00 ráno. Gwen som po hodine uspala a o 5.00 sa zobudil Arlan so záchvatom laryngitídy.

S ledva rozlepenými očami som sa ráno vydala hľadať lekára. Našla. Rýchlo. Bola plná dôchodcov, čo sa tlačili a prekrikovali. Rozmýšľala som, že počkám, no, po chvíli som pochopila, že to bude na dlho. Spýtala som sa predavačky, prečo je ich tu tak veľa.

„Keď prídu z nejakej dediny spolu, jedným autobusom, je to lacnejšie,“ vysvetlila mi. Namiešala som Arlanovi zázračný koktail 2 rastlinných sáčkov a odpornou vôňou a ešte hroznejšou farbou a donútila ho s plačom vypiť. Dýchanie mal dobré, len mal nádchu.

Taxíkom sme sa odviezli do jedného z najväčších výskumných centier pre pandy na svete. Zelená, ohradená plocha medzi mrakodrapmi. Predstavovala som si, že budeme niekde v lese... Nevadí. Po pár

minútach tlačení medzi ľuďmi sme dorazili k prvej presklennej klietke. Panda vo vnútri nevyzerala fit. Ani sa nepohla. Keď sme takto zbadali asi 3, ostali sme sklamaní. No, asi po 10 minútovej chvôdzi sme zbadali väčší ohradený výbeh, kde sa 3 pandy štvrali na strom. Vyzerali ako vo voľnej prírode. Skúšala som si odmyslieť neustále sa blískajúce sa fotoaparáty. Dokopy sme takto videli asi 25 pánd. Úbohé v porovnaní s veľkosťou Číny. Ako vždy sme boli druhá atrakcia. Odvšadiaľ sa ozývala: „San ge.“ (3). Teda čudovanie sa nad tým, že máme 3 deti. Fotoaparáty cvakali stále, niekedy nepríjemne blízko tváre.

Na večer sme s Millou pobehali rušnú ulicu a našli cumeľ pre Gwen. Pre istotu 2. Sichuánska provincia je známa štipľavou kuchyňou. V reštaurácii som sa ubezpečila, že mäso pre deti nebude pálivé. Časníčka mi tvrdila, že vybrané mäso nepáli vôbec. Keď ho priniesla, ukázala som jej na kúsok červenej čili papričky. Zasmiala sa, že tie určite neštípu. Môj jazyk sa nedal oklamať a porciu som dievčine vrátila. Nezjedla by som ju ani ja, no, čínske deti, ako mi tvrdila, tento stupeň pálivosti ani necítia...

Nedeľa – 3. deň - Stratený deň

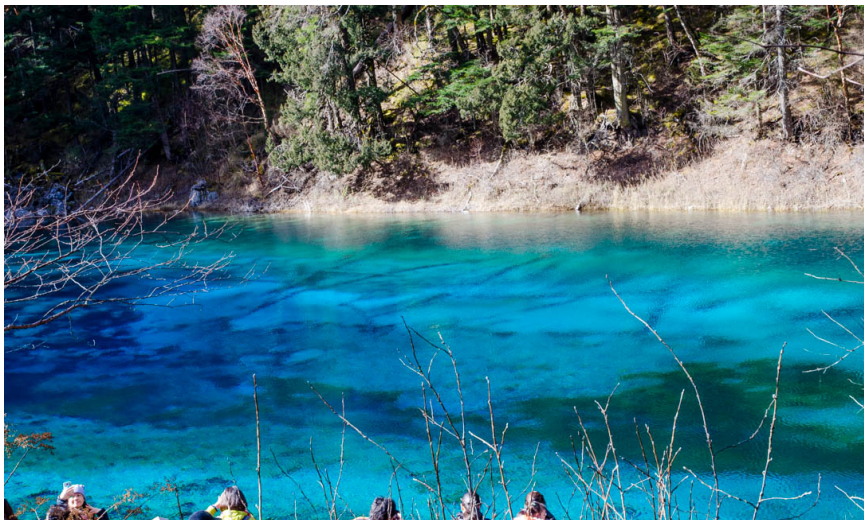
Už ráno sme rozmýšľali kam ísť. K starému taoistickému mestu to bolo na hodinu cesty taxikom. Tak sme šli radšej do centra. V nedeľu sú za pekného počasia vonku takmer všetci. Park bol doslova napraskaný do posledného miestečka. Okolo obeda sa nám podarilo sa predať do KFC. Pridružila sa k nám komunikatívna Číňanka. Jednoducho si k nám sadla k stolu a už neodišla. Porozprávala nám, ako chcela viacej detí, ale v Číne je to ťažké a navyše deti sú príliš únavné, tak by viacej ani nevládla. Iba ak by vymenila manžela. Dumala nad tým, že by bolo lepšie, ak by sa vydala za cudzinca, tí sú podľa nej lepší otcovia. Zvyšok dňa sme sa túlili po uličkách. Som rada, že Arlanovi medicína zabrala.

Pondelok – 4. deň Na návšteve u víl

Ráno sme vstávali skoro. Dopravili sme sa na letisko. Keďže sme vystúpili na zlom terminále, bolo nám treba sa odvieť na vedľajší. Mali sme si zobrať letiskový autobus. Vonku pred vchodom sa ponúkol taxi. Naložili sme sa. Keď sme nasadli, chlapík zahlásil, že chce za to 100¥. Slavo sa tak napálil. Vytiahol všetky veci von a našli sme autobus, čo nás odviezol 750 metrov zdarma. Bolo mi ho ľúto, lebo so skladaním a nakladaním vecí má kopu roboty.

Odleteli sme na čas a za pár minút sa nám odkryl pohľad na hmlou poliatu krajinu s vysokými štítmi – začiatok Tibetskej náhornej plošiny. Keďže sme leteli vo výške iba 5 500 metrov, mala som pocit, že vrcholky sú v rovnakej výške. Na letisku s nadmorskou výškou 3500 metrov, nás privítala zima ako sa patrí. Vytiahli sme zimné bundy a zistili, že už nie je miesto v autobuse. Taxi nás vyšlo na 300¥. Počas 2 hodinovej cesty sme si pospali všetci a zobudili sa pred 5* Sheratonom. Jediný luxusný hotel, čo sme si na túto cestu vybrali. Ubytovali sme sa, hodili do seba pizzu a všetci namotivovaní prírodou, vyštartovali.

Jiuzhaigou znamená Údolie 9 dedín, obývaných tibetskou a qianskou menšinou, z ktorých je obývaných už iba 7. Majú tmavšiu pokožku, červené léca a širšiu plochšiu tvár. Kvôli vysokej konzumácii prevažne jačieho mäsa majú robustnejšie postavy. Prostredie preplnené 144 krištáľovo čistými jazerami je tak úchvatné, že dostalo ešte iný názov – Kráľovstvo víl.

Počas cesty ku vchodu do Národného parku sme počuli minimálne 100 x „San ge.“ Tato bol ako na baterky,

zmorení nadmorskou výškou.

ledva som lapala po dychu. S Gwen na chrbte sa nedá ísť veľmi rýchlo, nemôžem hompáľať rukami. Kúpila som lístky na 2 dni a na autobus. Krátko po 3 hodine, bolo ešte dostatočné svetlo a tato si chcel pofotiť jazerá pri západe slnka. Hneď po pár metroch sme pochopili čínsky spôsob turistiky. Nastúpiť na autobus, na najbližšej zastávke vystúpiť, pofotiť a počkať na ďalší autobus. Vyviezli sme sa asi do polovice údolia, 20 km, a potom pomali schádzali, pokiaľ nám to chodník dovolil.

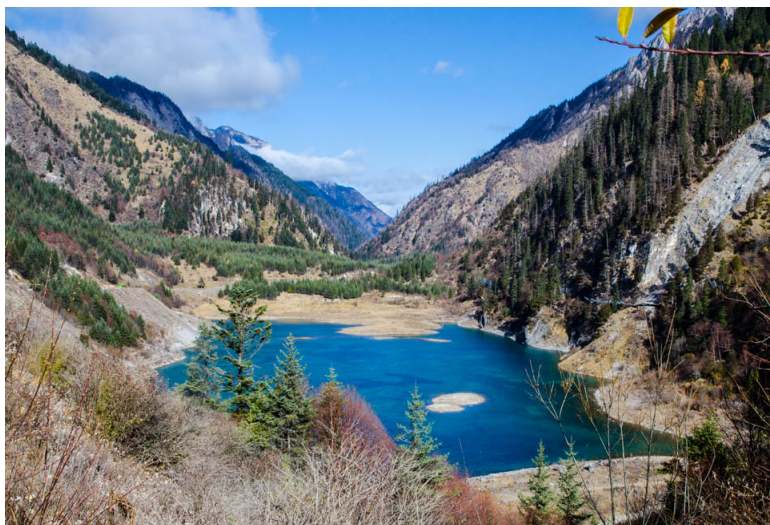
Po ceste späť si kupujeme na miestnom trhu niečo ako posúch. Na sušené jačie mäso nemáme odvahu. Zaspávame ako drevá,

Utorok - 5. deň – Všetky odtiene modrej

Tato sa neskutočne teší. Skoro ráno nás vyháňa z postele. Už chce ísť do parku. Alebo na raňajky? Tie boli skvelé. Slávi kmital ako oscilátor, len, aby sa mu ušlo čo najviac z orechovej bábovky...ako od maminky. Arlie je bez nálady. V noci ma zobudil, že ho bolí ucho. Teplo ho babušim. Keď vystúpime na konečnej v 3 000 m n.v. pri Dlhom jazere, mrzne. Sem tam stúpime na sneh. Cesta popri jazerách nám berie dych. Modrá, tyrkyzová, zelená...každé jazero je iné. A nikde ani náznak ryby. Malo by tam byť pár druhov, ktorým nevadí život v minerálke. Podložie

jazier je z uhličitanu vápenatého, čo umožňuje vidieť dno aj hlbších jazier, najmä pne padnutých stromov. Arlan zaspáva v prívesnom vozíku, je unavený. Keď sa zobudí, dávame si obed u pána v tibetskej dedine Shuzheng. Ryža s praženicou chutí ako kráľovský pokrm. V tej zime by som zjedla aj hadov. Po obede prekutrávame obchodíky a odchádzam s ružovým kašmírovým pončom za smiešnych 18 €. Milla poškuľuje po kožušinových šáloch a kožuchoch...a to má len 6 rokov. Keď teraz dostala ružového zajaca okolo krku, čo bude chcieť nosiť v 16? Znova sa mi potvrdzuje, že gény na handry sa dedia. Zaujme nás aj opracovanie jaších rohov. Tibetskí majstri na počkanie dokážu vyrobiť nádherný hrebeň, prsteň alebo inú ozdobu.

Tato sa nevie docvakať. Dnes už nemá meno „Nasratá Kung Fu panda“ ako sme ho predvčerom nazvali. Už je v pohode a na zvyšok zostupu sa doťahujeme. Zisťujem, že Arlanovi počas spánku v 3 000 – metrovej výške prasklo a vytieklo ucho. Vraví, že ho už nebolí. Behá a užíva si. Gweni na chrbte neustále na niečo ukazuje a kričí: „Jeej.“ Milla si zbiera farebné listy všetkých odtieňov a dáva mi inštrukcie na kúpu lepiacej pásky. Súrne. Potrebuje spraviť šaty pre víly z nazbieraných listov.

Pri vchode do parku si v kaviarničke kupujem čaj s mliekom. Jeden z pánov s otvorenými ústami sleduje mňa a Gwen. Asi ešte nevidel belošky. Je tak zadívaný, že vyleje horúci čaj asi svojej manželke do lona. Večer deti zaspia rýchlo. Tato zisťuje, či hotel ponúka babysitting. Neúspešne. Chceli sme si v reštike dať večeru, dáme si instantné rezance na izbe a napustíme horúcu vaňu.

Streda – 6. deň - Songpan

Po raňajkách vyrážame na cestu. Taxík nás berie späť na juh. Po ceste míňame opustené kamenné mesto Jarpo. Je riadne chladno. Zima zalieza až pod bundy. Ďalšou zastávkou na 3-hodinovej ceste je budhistický kláštor. Námestie dedinky zíva prázdnotou. Že tu niekto býva dokazuje iba mních v tmavočervenej habitě, čo neustále krúži okolo chrámu točiac modlitebné valce. Vždy sa na nás usmeje. Dokonca aj vtedy, keď ma stretne za chrámom v kúte držiac čupiaceho Arlana, ktorý nakladá veľkú do igelitového vrečka. Čudujem sa, že mu to ide v tej zime.

kapituluje a končíme v najbližšom hoteli „U Emy“. Ukáže nám miniatúrnú izbu a mňa strasie. Teplota v izbe je len o niečo vyššia ako vonku. Ema prinesie otočný ventilátor s minútkou. Dokáže hriať 60 minút a potom ho treba znovu natočiť. Slavi kontroluje predpoveď počasia. V noci má byť -5. Chytrý do seba hodíme jedlo a približujeme sa k hrubému 10-metrovému múru starobylého mesta. Po jeho hornej hrane sa dá obísť celé centrum mesta. Od brány sa tiahne hlavná

Vrečko zavriem a odhodím do najbližšieho smetiaka. Potom sa mu behá ľahko ako pierku. Stretávame skupinku mladých mníchov, čo sa s nami ochotne odfotia. Čumia mi pri tom na nohy. Tipujem, že ženskú v elastákoch ešte nevideli.

Míňame hnedú pustú krajinu. Je posiatá jakmi a koňmi. Keď dorazíme do Songpanu, nevieme nájsť hotel. Domáci nás posielajú od jedného konca po druhý. Tato nakoniec

ulica až ku druhému koncu, kde sa dá ďalšou oblúkovitou bránou vyjsť. Drevenné domy majú vyhnuté rohy striech. Vo vnútri miestni ponúkajú vlastné výrobky ako: strieborné šperky, polodrahokami, vlnené pončá, sušené huby a jačie mäso. Jedna z najznámejších sichuánskych húb má tvar húsenice. Na mnohých obchodoch visia sušené jačie gule, produkt na posilnenie potencia. Keď sa pri jednom zastavíme, postarší ujo nám hneď vysvetľuje, že sú veľmi chutné.

Mestečko je malé, a okolité kopce lákajú. Snažíme sa dostať nad mesto. Drobné prúdké schody sú zaberák

pre pľúca aj nohy. Míname jačí trh, odkiaľ sa valí čerstvá krv. Z kopčeka vidíme desiatky vystrašených jakov, ako čakajú na porážku. Zruční mäsiari ich hneď vykuchajú a mäso až do posledného kúsička oddelia od kostí. Spotrebuje sa všetko. Pri neďalekej studni čistia črevá. Vzduchom sa nesie smrad krvi zmiešaný s ohorenými chlpmi. Decká sú fascinované. Sledujú celý proces a Arlan prosí, či by si nejakú malú kostičku nemohol

Zaspávajú rýchlo. My so Slávinom nie. Drkocem zubami celú noc. Neustále kontrolujem, či sú deti prikryté a natáčam znova a znova minútku ventilátora.

zobrať so sebou. Ešte dlho po opustení miesta za sebou nechávame krvavú stopu kolies. V ďalšia ulička by sa dala nazvať salónová. Na jednom kaderníckom nachádzame motto: „*Lebo účes je veľmi dôležitý.*“ Smejem sa. Ženy tu majú väčšinou vlasy stočené do uzla a schované pod tradičnou čiapkou.

Kupujem známy jačí jogurt a dúfam, že Gwen ním na večeru nepohrdne. Jeho chuť je silná, ale s cukrom sa dá. Tato si na večeru objednáva pizzu s jačím mäsom. Na izbe je stále zima. Deti nechám spať vo svetloch a Gwen dám o vrstvu navyše spolu s čapicou.

Štvrtok – 7. deň - Xi'an (pôvodne Chang'an)

Ráno sa zobúdzam úplne dolámaná, ale, aspoň na chvíľu som zaspala. Páli ma dolná pera. V zrkadle sa na mňa mračia 2 vriedky. Zimnica. Daň za poslednú noc. Tato je tiež dolámaný, no, deti sú čerstvé ako rybičky. Vyrážame na letisko, kde je teplota rovnaká ako vonku. 2 stupne nad nulou. Po hodine si musíme dať čaj. Najdrahší v našej histórii - 108¥ (13 Euro). Ale, keď je zima, tak si nenavyberáme.

Po hodine letu pristávame v Shanxi provincii, v jednom zo 4 bývalých hlavných miest Číny, Xi'an-e. Veľkomesto s 3,8 mil. obyvateľov slúžilo 11 storočí ako hlavné mesto dynastiám Qin, Tang a Han. V meste sa začínala, alebo končila Hodvábná cesta. *“Rome in the west, Xi'an in the east”*. Mesto, ktoré bolo v 7. storočí označené ako najľudnatejšie mesto sveta a spolu s okolitou krajinou pojalo okolo 50 miliónov ľudí. Taxik nás nesie cez tlačiacie sa autá do centra. Znovu, tak ako v Songpane, prechádzame cez vstupnú bránu

opevnenia, čo sa v tvare obdĺžnika tiahne okolo celého mesta. Hneď na prvý pohľad sa mi mesto páči. Má zvláštnu atmosféru. Nové budovy sú vkusne zladené s architektúrou starých budov. Ubytujeme sa v Days inn, izba je príjemne vyhriata a hotel je hneď vedľa moslimskej štvrti. Sme hladní, tak sa necháme zlákať príjemnou vôňou mäsa. Je ho toľko, že by nachovalo aspoň polku mesta. Hovädzie, bravčové, v celosti, nasekané, na paličkách alebo len tak do chleba. Čínski moslimovia sú usmievaví a hluční, ponúkajú čerstvo vytlačenú šťavu z granátových jablák a sladké dezerty.

Štvrť končí pri budove Bell hall, čo je presne stred mesta, kde sa križujú 2 hlavné cesty. Podľa mapy sme neďaleko umeleckej uličky. Uchvátia ma štetce rôznych veľkostí. Čudujem sa nad nádherou, čo vzniká ich ťahmi. Obrovským štetcom starý pán rýchlym ťahom nakreslí znak. Ani ho nestihnem sledovať. Caligrafia – krasopis čínskych znakov je fascinujúci. Tato naháňa magnetky.

Večer si tato berie foták a ide sa von psychicky vyvenčiť. Ostávam s 3 hladošmi a po instantných rezancoch ich musím naraz eskortovať na záchod. Sú ako presne načasované hodinky. Neviem, ktorého utrieť skôr.

Piatok – 8. deň – Terakotoví vojaci

“Už nech jej vyjdú všetky zuby,” povzdychnem si pri raňajkách. Znova som toho veľa nenaspala. Ale motivujem sa, lebo nás čaká veľký deň. 8. div sveta, terakotoví vojaci. Po ceste šokovane sledujeme obrovskú tepelnú elektrárňu, čo je postavená priamo vedľa obytných domov na sídlisku. Čína vie prekvapiť. Hustý dym sa valí z komínov a ľudia bezstarostne kráčajú po uliciach.

Na mieste si zoberieme mladú babu, čo sa nám ponúkne ako sprievodkyňa. Jej angličtina je na vysokej úrovni. Teším sa výkladu, aj

keď ju hneď na začiatku upozorníme, že s deťmi to bude pomalšie a veci bude musieť opakovať. Areál múzea je príjemný. 1. jamu so zasypanými hlinennými vojakmi objavili v roku 1974 náhodou farmári pri hĺbení studne. Archeológovia odokryli len časť vojakov – 2000, zvyšných 2000 nechali pod spadnutými skamenelými drevennými trámami a hlinou. Farba na telách vojakov po vykopaní rýchlo zmizne a výkopové práce spolu so zliepaním jednotlivých častí tiel sú veľmi nákladné. Spolu s modernou technikou sa zistilo, že na ploche asi 60 km² sa nachádza spolu okolo 400 jám a odhad celkového počtu je 80 000 vojakov. Každý z nich bol vytvorený podľa skutočného modelu a nesie podpis tvorcu. Jamy tvorili komplex pohrebiska panovníka Qin Shi Huang – zjednocovateľa modernej Číny a ten,

čo spojil rôzne časti obranných valov jednotlivých kráľovstiev do známeho čínskeho múru. Pohrebisko stávalo približne 700 000 robotníkov počas 37 rokov. Panovník si na ňom dal záležať. Celý jeho život je príprava na smrť. V skutočnosti bol asi veľmi bojazlivý a strávil celý život hľadaním elixíru života, kvôli ktorému popravil nemálo „alchimistov“ v nádeji, že vstanú z mŕtvych práve vďaka cennej substancii.

Pri pohľade na vojakov mám niekedy pocit, že sa až dívajú. Pôsobia živo, aj bez farieb. V detailoch si všímam i dokonale vypracované účesy a kúsky odevov alebo topánok. Na Číňanov sú statní, priemerná výška je 1,8 metra a dajú sa rozoznať črty tváre severných a južných vojakov. Nepôsobia nahnevano alebo odstrašujúco. Podaktorí sa aj usmievajú.

Pri odchode si tato kúpi 2 malých vojakov. Sú z tej istej hliny, aká sa použila na výroby originálov. Takže

so sebou nesieme kúsok 8. divu. Po návrate autom sa necháme vyložiť pred Daming palácom, kde sa v 8. storočí stretli severní a južní Turci s čínskym panovníkom, aby sa dohodli na mieri. Naše ôsme divy sveta majú energie za 100 vojakov. Arlan fúka bubliny, Milla behá so šarkanmi a Gweni uteká za psami. Nájdeme ihrisko s preliezkami a necháme ich vybesniť. Presne to potrebovali.

Cesta späť nám trvá vyše hodiny. Arlie je unavený a protestuje hlasným plačom a argumentom, že už nemôže. Utlíš ho dentálna ambulancia s presklenou stenou. So zatajeným dychom sleduje, ako zubár siaha po

vrtáčke, niečo tomu chudákovi v kresle povie a pustí sa do vrtania. Arlan sa smeje. V pokoji sa dostaneme na hotel. Večer nechám deti na tata a ja sa idem vyvenčiť do obchodov. Neuveriteľné, ako jednoducho si viem spraviť radosť. V nejakom japonskom obchode si za 10€ kúpim anticelulitídovú masážnu kefu, voňavku a kefku na čistenie tváre. A motám sa po všetkých obchodoch, čo ešte nezavreli. Dovoľenka. Paráda. Sledujem Číňanky a konečne prichádzam na to, čo mi ich štýl oblečenia pripomína. Školáčky. Ak by som vládala, tak by som sa asi motala celú noc a užívala si momenty, kedy odo mňa nikto nič nechce a nekričí: „*Mamáááááá...*“

Sobota – 9. Deň - Perly a pagody

Dnes máme celý deň na túlanie. Zbalila som kufre, zanesli ich na recepciu a ideme do umeleckej uličky, aby si Milla vybrala perly na náramok. Dychtivo sledujú, ako predavač nastavuje stroj a ihla vniká do perlete. Smrdí to ako u zubára. Arlie si náchádza degenerovanú perlu a predavač nám vysvetľuje, ako prichádza k ich poškodeniam pri raste. Obe deti vymýšľajú príbehy, ako vzniká perla v mušli. Sú zábavní. Idú vedľa seba a jeden druhému vážne vysvetľuje, ako sa mama mušľa stará o bábätko perlu.

Po ceste späť sledujeme obrazy. Sem-tam zahliadnem nejaký, čo sa mi páči. No, väčšinou mi prečakaná príroda s umelo

umiestnenými alebo nerealistickými zvieratami neimponuje. Až v jednej uličke narazíme na vystavené obrazy od súčasného olejomaliera – Zhang Jinwei.

Jeho dáma v červenom tradičnom odevu s píšťalou v rukách a čiernym pozadím ma zaujme. Zjednávame cenu bez jednania, z 1 300 na 800 ¥. Predavačka nám sama znižuje cenu.

Potom ešte navštívime budhistickú „Malú husaciu pagodu“ zo 7. storočia. Zvláštnosťou tohto miesta je, že je nielen svedkom počiatku budhizmu v krajine, ale aj fakt, že prežila mnoho silných zemetrasení. Pri jednom silnom, v 15. storočí, stavba praskla v strede. Potom sa v 16. storočí puklina počas ďalšieho silného zemetrasenia stratila. Ľudia verili, že chrám je zázračný. Až o 300 rokov neskôr prišli archeológovia na to, že je to tak vďaka múdrosti starých architektov, ktorí jej základ postavili v tvare polgule. Tak dokáže odolávať aj najsilnejšiemu traseniu.

Kým Gweni spala, vyliezla som si úzkymi schodíkmi 13 poschodí na jej vrchol vo výške 43 metrov. Deti zatiaľ behajú v parku.

Večer nás čaká let späť a o 2.00 ráno sa vykladáme pred domom. Potrebujem ďalšiu dovolenku, aby som si oddýchla ☺.

Tato pilne pracuje na fotkách hneď po príchode. Nevadí mu, že je 2.30 ráno. O 6.00 si príde ľahnúť so silným výdychom. Časť práce je za ním. Spokojne zaspáva.

